

International JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 28.052023
Published /Yayınlanma 30.07.2023
Volume/Issue (Cilt/Sayı)-ss/pp 10(97),1483-1495

10.5281/zenodo.8196753
Araştırma Makalesi
ISSN: 2459-1149

Murat GÜNEŞ
<https://orcid.org/0009-0009-6819-8192>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Mehmet Şerif AVCI
<https://orcid.org/0009-0000-7992-9821>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Hasan Murat BARAN
<https://orcid.org/0009-0000-5874-9549>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Bengü ANNIKIZIL
<https://orcid.org/0009-0008-0985-7445>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

İsmail YAVUZKURT
<https://orcid.org/0009-0001-4767-7276>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Fatma ERKAL
<https://orcid.org/0009-0004-6868-5306>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Ortaokul Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi Investigation of Reading Habits of Secondary School Students

ÖZET

Okuma, insanların yazının icat edildiği tarihten bu yana gerçekleştirdiği bir eylemdir. İnsanlar okuyarak bilgilerini artırır, günceller ve edindikleri bilgi, izlenim ve tecrübeleri yazıya dökerek başka insanların okuma zevkine sunarlar. Okumak, bir başkasının okuyucuya iletmek istediği mesajı anlamak son derece önemlidir. Okuma alışkanlıkları, bireylerin yaşamları boyunca edindikleri önemli bir davranış biçimidir. Özellikle ortaokul dönemi, öğrencilerin okuma alışkanlıklarının oluştuğu ve geliştiği kritik bir dönem olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi, eğitimciler ve araştırmacılar için büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi amacıyla "Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte 6 faktörlü (sevgi, alışkanlık, gereklilik, istek, etki, yarar) ve 21'i olumlu, 9'u olumsuz olmak üzere 30 tutum cümlesi yer almaktadır. Ölçek 350 öğrencisi olan bir ortaokuldaki öğrencilere uygulanmıştır. Bu çalışma, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi ve önemli bulguların sunulması amaçlanmaktadır. Araştırmanın sonuçları, okul yöneticileri, öğretmenler, ebeveynler ve diğer paydaşlar için değerli bilgiler sunarak, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını destekleyici stratejilerin belirlenmesine katkı sağlayacaktır. Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi, gençlerin okuma kültürünü geliştirmek ve onların eğitim hayatlarına olumlu katkılar sağlamak adına büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak, bu araştırma ortaokul öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin kitap okumayı sevdiğini, kitap okumanın hayal güçlerini geliştirdiğine inandıklarını ve kitap okumanın kendilerine birçok fayda sağladığını düşündükleri görülmüştür. Bu bulgular, öğrencilerin kitap okumayı istekli bir şekilde yapma eğiliminde olduklarını ve kitap okumanın kişisel gelişimlerine katkı sağladığını vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okuma Alışkanlığı, Öğrenci, Ortaokul.

ABSTRACT

Reading is an action that people have been doing since the invention of writing. People increase and update their knowledge by reading, and they put their knowledge, impressions, and experiences into writing and present them for the reading pleasure of other people. Reading is extremely important to understand the message that someone else wants to convey to the reader. Reading habits are an important form of behavior that individuals acquire throughout their lives. Especially secondary school period is accepted as a critical period in which students' reading habits are formed and developed. Therefore, examining the reading habits of secondary school students is of great importance for educators and researchers. In this study, the "Attitude Scale on Book Reading Habit" was used to examine the reading habits of secondary school students. The scale includes 30 attitude statements with 6 factors (love, habit, necessity, desire, affect, benefit), 21 of which are positive and 9 of which are negative. The scale was applied to students in a secondary school with 350 students. This study aims to examine the reading habits of secondary school students and present important findings. The results of the study will provide valuable information for school administrators, teachers, parents, and other stakeholders and will contribute to the determination of strategies to support the reading habits of secondary school students. Examining the reading habits of secondary school students is of great importance to improve the reading culture of young people and to make positive contributions to their educational lives. In conclusion, this study showed that secondary school students' attitudes toward reading habits are generally positive. It was observed that students liked reading books, believed that reading books improved their imagination, and thought that reading books provided them with many benefits. These findings emphasize that students tend to read books willingly and that reading books contributes to their personal development.

Keywords: Reading Habits, Student, Secondary School.

1. GİRİŞ

Okuma, insanların yazının var olduğu tarihten bu yana gerçekleştirdiği bir eylemdir. İnsanlar okuyarak bilgilerini artırır, günceller ve edindikleri bilgi, izlenim ve tecrübeleri yazıya dökerek başka insanların okuma zevkine sunarlar. Okumak, bir başkasının okuyucuya iletmek istediği mesajı anlamak son derece önemlidir. Okuma kavramı nedir ve nasıl tanımlanır? Literatürde okuma; anlam kurma sürecidir (Akyol, 2003); anlamların oluştuğu aktif bir süreçtir (Güneş, 2009); anlam çıkarma etkinliğidir (Demirel, 1999); iletiyi alıp anlamını kavramaktır (Tazebay, 1995); okurun dil kuralları çerçevesinde disiplinli bir şekilde bir veya birden fazla anlamı inşa etme çabasını yansıtan üretici bir eylemdir (Wittrock, 1981) şeklinde tanımlanır.

Okuma kavramının en genel ve ilgi çekici tanımlarından biri Manguel tarafından yapılmıştır:

“Bir sayfanın üzerindeki yazılı karakterleri okumak, okuma eyleminin girdiği kılıklardan yalnızca biridir. Ormanda hayvan izlerini okuyan zoolog, örülmekte olan halının karmaşık desenini okuyan dokumacı, sayfanın üzerinde birleştirilmiş birden çok nota dizinini okuyan sanatçı... Hepsi işaretleri çözmeye ve anlaşılır kılma eylemini gerçekleştiriyorlar” (Manguel, 2010).

Okuma alışkanlığı, bireyin bir gereksinim ve zevk kaynağı olarak algılanması sonucu okuma eylemini yaşam boyu, sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde gerçekleştirmesidir. Okuma alışkanlığı yaşam boyu öğrenmenin temelidir. Bireyin yaşam boyu öğrenen bir kişi olabilmesi için okuma eylemini ömür boyu düzenli olarak gerçekleştirmesi gerekmektedir (Saracaloğlu, Karasakaoğlu & Aslantürk, 2010; Yılmaz, 1993).

Kuşkusuz bilgi sahibi olmanın gezme, eğitim programlarına katılma ve televizyon izleme gibi çok çeşitli yolları vardır. Ancak bilgi sağlamanın dışında farklı birtakım kazanımlara da yol açması nedeniyle okuma bu yöntemlerin en etkili ve verimli olanıdır. Okuma bireyin bilgi edinebilmesi ve öğrenmesi sağlar. Bunun yanında okuma bireyin; davranış ve başkalarıyla ilişkilerini yönlendirir, iç dünyasını zenginleştirir, bakış açısını genişletir, çevresine önyargısız, yansız ve hoşgörülü bakmasını sağlar, beğeni düzeyini artırır, düşünme ve yaratma özgürlüğü ile değerlendirme alışkanlığı kazanmasını sağlar (Koç ve Müftüoğlu, 2008).

Dil becerisi, insanın temel yeteneklerinden biridir ve Türkçe dersinde öğrenilen okuma becerisi, dinleme, anlama, anlatma, konuşma ve yazma gibi becerileri de içermektedir. Bu becerilerin kazanılması, insanlar için hayati bir öneme sahiptir. Türkçe dersinde akademik başarı okunan kitap sayısı ve kitaplara olan ilgi gibi değişkenlere bağlı olarak artmaktadır. Türkçe dersine yönelik oluşan olumlu tutum, öğrencinin genel akademik performansını artırmakla kalmamakta, kişinin hayat boyu öğrenme sürecinde birçok kişisel ve sosyal beceri kazanmasını da sağlamaktadır. Okuma eyleminin bir alışkanlığa ve yaşam biçimine dönüşmesi açısından Türkçe dersine ve öğretmenlere yönelik tutumlar ile kitaplar arasında olumlu bir ilişki vardır (Baki, 2019).

Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik olumlu bir tutum geliştirmesi, dil becerilerini güçlendirmelerine yardımcı olur. Okuma becerisi, öğrencilerin kelime dağarcıklarını geliştirmelerini, kelime anlamlarını anlamalarını, anlama ve çıkarım yapma becerilerini geliştirmelerini sağlar. Aynı zamanda, dinleme, anlatma, konuşma ve yazma becerilerini destekler. Türkçe dersindeki akademik başarı, bu becerilerin gelişimiyle doğrudan ilişkilidir.

Okuma alışkanlığı edinmek, öğrencilerin yaşamları boyunca sürekli olarak bilgi edinmelerini ve öğrenmelerini sağlar. Kitaplara ilgi duymak, öğrencilerin farklı konuları keşfetmelerini, düşüncelerini geliştirmelerini ve yeni fikirlerle tanışmalarını sağlar. Okuma alışkanlığı, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur ve onları daha iyi bir yazılı iletişim becerisine sahip bireyler haline getirir.

Aile, çevre, okul ve öğretmenler okuma kültürü oluşturmada çocukların okuma isteğini etkileyen önemli dış faktörlerdir. Öğretmenler okuma kültürü oluşturma sürecinde örnek ve etkili olabilmek için öncelikle okuma kültürünün önemini, bu kültürü etkileyen değişkenleri tanımlamaları ve öğrencilere gerekli öğretimi sağlamak için uygun yöntemleri kullanabilmeleri gerekir (Körkuyu, 2014). Okuma motivasyonunu etkileyen ailesel faktörler, çocukların değer yargıları, alışkanlıklar ve kültürel öğrenmelerle ilk karşılaştıkları yer ve okuma etkinliğiyle ilk karşılaştıkları ortamdır (Öztürk ve Aksoy, 2016). Çocuklarda okuma alışkanlığının kazanılmasında ailenin okumaya yönelik tutumları, evde okuma ve ebeveynlerin okuma alışkanlıkları önemli rol oynamakta, bu nedenle ailelere büyük sorumluluk düşmektedir (Ungan, 2008).

Aileler, çocukların okuma becerilerini geliştirmek ve okuma alışkanlığı kazanmalarını desteklemek için çeşitli stratejiler uygulayabilirler. Öncelikle, aileler çocuklarına düzenli bir okuma rutini oluşturarak örnek olabilirler. Evde kitapların bulundurulması ve düzenli olarak okuma zamanları belirlemek, çocuğun okuma alışkanlığı geliştirmesine yardımcı olur. Aileler ayrıca çocuklarıyla birlikte kitap okuma etkinlikleri yapabilir, okuduğu kitaplar hakkında konuşabilir ve onlara okumayla ilgili olumlu bir tutum sergileyebilirler. Çocuklarına kitap hediye etmek, kütüphane ziyaretleri yapmak ve farklı türlerde kitaplarla tanışmalarını sağlamak da önemlidir.

Okuma eylemi ve becerisi, öğrenme sürecinin temelini oluşturur. Bir alışkanlık haline geldiğinde ise hem bireyin ve hem de toplumun istenilen kültürel ve kişisel gelişimini destekler. Bu nedenle, bireylere okuma alışkanlığı erken yaşlarda kazandırılmalıdır. Bu şekilde, bilginin rehberliğinde bireyin duygu ve düşünce dünyasında yer açılabilir. Özellikle ilköğretim yılları, bilginin ve okuma alışkanlığının değerinin anlaşılması ayrıca okuma kültürünün oluşturulması açısından önem arz eden dönemlerdir. Bu dönemlerde, çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmak için çeşitli stratejiler uygulanmalıdır. Öğretmenler ve aileler, çocuklara kitapları sevdirmek ve okumaya teşvik etmek için etkili yöntemler kullanmalıdır. Öğrencilere ilgi duyabilecekleri konularla ilgili kitaplar sunulmalı, okuma materyalleri çeşitlendirilmeli ve ilginç etkinliklerle okuma deneyimleri zenginleştirilmelidir. Ayrıca, öğrencilerin kendi seçtikleri kitapları okumalarına fırsat verilmeli ve onların okuma tercihleri değerlendirilmelidir. Böylece, okuma eylemi ve becerisi, çocukların hayal gücünü geliştirmelerine, bilgiye erişim sağlamalarına ve öğrenmeye olan ilgilerini artırmalarına yardımcı olur (Katrancı, 2019).

Okuma alışkanlığı edinen, ufku açan, ana diline hâkim olan, sözlü, yazılı anlatım becerisine sahip, zengin bir kelime dağarcığı sunduğu yaklaşımlarla aklının sınırlarını zorlayan insan bunlarla birlikte kendini çok daha ileri bir seviyeye taşır. Analiz, sentez ve değerlendirme gibi düşünme becerilerinin kazandırıldığı birey ve toplum dünyayı anlamlandırma sürecinde güçlü olur. Okumayı içselleştirip hayatında bir rutin haline getirmeyen insanlar ve kurumlarında okumayı desteklemeyen toplumlar, küreselleşen dünyaya uyum sağlamakta zorlanmakta ve çağının çok gerisinde kalmaktadırlar (Aksoy, 2018).

Okumayı alışkanlığını kazanan bireylerin ufku açılacak, anadillerine hâkim olacak, sözlü ve yazılı ifade için gerekli becerileri geliştirecek, zenginleşen kelime hazinesiyle sundukları yaklaşımla zihinlerinin sınırlarını zorlayacaklardır. İnsanın kelime dağarcığı ve tüm bunlar, bireylere analiz, sentez, değerlendirme gibi düşünme becerilerini son derece gelişmiş olarak kazandırır. Dünyayı anlama sürecinde bireyleri ve toplumları güçlendirir. Okuma eylemini içselleştirmeyen ve hayatının düzenli bir parçası haline getirmeyen bireyler ve kurumların okuma eylemini desteklemediği toplumlar küreselleşen dünyada değişimlere uyum sağlamakta zorlanacaklar ve çağın gerisinde kalacaklardır (Aksoy, 2018).

Nitelikli birey ve toplum yaratma sürecinde kuşkusuz çocuklar toplumdaki en değerli, üretken ve gelecek vadeden kitleler olmalıdır. Çocukların hem ebeveynlerin hem de toplumun bu dünyaya bıraktığı en değerli eser olduğu düşünüldüğünde ortaokul okuma kültürünü ailenin kitaba olan ilgisi, ebeveyn eğitim düzeyi, ekonomik düzey, yaş, cinsiyet, ikamet yeri ve kütüphane kullanım sıklığı gibi değişkenler açısından anlamak önem arz etmektedir (Durualp, Durualp ve Çiçekoğlu, 2013).

Okuma alışkanlıklarının incelenmesi, öğrencilerin neleri okumayı tercih ettikleri, ne sıklıkla kitap okudukları, okuma süreçleriyle ilgili zorluklarının olup olmadığı gibi birçok farklı açıdan değerlendirilir. Bu tür araştırmalar, eğitim sisteminin ve müfredatın etkinliğini ölçmek, okuma kültürünü yaygınlaştırmak ve öğrencilerin daha iyi bir eğitim almasını sağlamak için büyük önem taşır. Bu çalışma, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi ve önemli bulguların sunulması amaçlanmaktadır. Araştırmanın sonuçları, okul yöneticileri, öğretmenler, ebeveynler ve diğer paydaşlar için değerli bilgiler sunarak, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını destekleyici stratejilerin belirlenmesine katkı sağlayacaktır. Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi, gençlerin okuma kültürünü geliştirmek ve onların eğitim hayatlarına olumlu katkılar sağlamak adına büyük önem taşımaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Betimsel araştırma; varolan olaylar ve durumlar ile geçmişteki olaylar ve durumlar arasındaki ilişkiyi dikkate alıp bunların etkileşimlerini betimlemeyi amaçlamaktadır (Kaptan, 1998). Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. İncelenen olaylar, kişiler ve nesnelere kendi terimleriyle tanımlanmaya çalışılır. İncelenen olayları, kişileri veya nesnelere etkilemek veya değiştirmek

için herhangi bir girişimde bulunulmaz. İstedığınız şey oradadır. Araştırma konusunun doğru gözlemlenmesi ve tanımlanması önemlidir (Karasar, 2009). Bu çalışmada, ölçekten elde edilen veriler kullanılarak ortaokul öğrencilerinin okuma kültürüne yönelik tutumları açıklanmaya çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, bir devlet ortaokulunun 5, 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören toplam 350 öğrenci oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama araçları olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve Gömleksiz (2004) tarafından geliştirilen, ortaokul öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumlarını ölçmek için “Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Gömleksiz (2004) tarafından geliştirilen, alt boyutları sevgi, gereklilik, alışkanlık, etki, istek ve yarar olan ölçekte, 9’u olumsuz ve 21’i olumlu olmak üzere toplam 30 tutum cümlesi yer almaktadır. Ölçeğin bütün olarak alpha güvenirlik katsayısı 0,88 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğe ait altı alt boyutun Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları 70. ile .79 arasında değişmektedir. Elde edilen bu sonuçlar, ölçeğin gerek bütünsel gerekse alt boyutları açısından güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir. 5’li Likert şeklinde derecelendirilmiş ölçekteki sorulara verilen yanıtlar “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Katılmıyorum”, “Hiç Katılmıyorum” şeklindedir (Gömleksiz, 2004).

Tablo 1. Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeğindeki Derecelendirme Seçeneklerinin Puanlara Göre Dağılımı

Seçenekler	Puanlar	Puan Aralığı	Ölçek Değerlendirme
Hiç Katılmıyorum	1	1.00-1.80	Yetersiz
Katılmıyorum	2	1.81-2.60	Alt düzey
Kısmen Katılıyorum	3	2.61-3.40	Orta düzey
Katılıyorum	4	3.41-4.20	Üst düzey
Tamamen Katılıyorum	5	4.21-5.00	Çok üst düzey

Araştırmada kullanılan ölçekte yer alan maddelerin cevaplanmasında kullanılan derecelendirme “1. Katılmıyorum”, “2. Katılmıyorum”, “3. Kısmen Katılıyorum”, “4. Katılıyorum”, “5. Tamamen Katılıyorum” şeklindedir. Ölçekteki her boyuta verilen cevaplar ve aldığı yüksek puanlar, o boyutla ilgili özelliğin yüksek olduğunu belirtmektedir. Kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutum ölçeğinin alt boyutları maddede dağılımı şu şekildedir;

- Sevgi; 1., 3., 5., 6., 8., 16. ve 17. maddeleri,
- Alışkanlık; 2., 7., 19. ve 27. maddeleri,
- Gereklilik; 4., 9., 11. ve 13 maddeleri,
- İstek; 10., 12. ve 29. maddeleri,
- Etki; 14., 18., 25. ve 30. maddeleri,
- Yarar; 15., 20., 21., 22., 23., 24., 26. ve 28. maddeleridir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, “SPSS Paket Programı” kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde frekans, ortalama, yüzde ve standart sapma gibi betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular

Araştırmada ölçeğe cevap veren öğrencilerin demografik verilerinin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Cinsiyet	f	%	Geç.%	Yığ. %
Kız	147	42	42	42
Erkek	203	58	58	100
Toplam	350	100	100	

Cinsiyet değişkenine göre dağılımın %42’sini kız öğrenciler oluştururken %58’ini ise erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

3.2. Ölçek Maddelerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeğine katılma düzeylerine ilişkin her bir maddeye verdiği yanıtlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği Madde Katılım Düzeyleri

Maddeler	n	\bar{x}	ss
1 Kitap okumayı sevmiyorum.*	350	2,18	1,368,
2 Kitap okuma alışkanlığım yok*.	350	1,96	0,998
3 Kitap okumanın sıkıcı olduğunu düşünüyorum.*	350	1,88	0,851
4 Kitap okumayı gereksiz buluyorum.*	350	1,70	0,763
5 Kitap okumaktan nefret ediyorum.*	350	1,56	0,669
6 İyi okuyamadığım için okumayı sevmiyorum.*	350	1,65	0,743
7 Hiç kitap okumuyorum. *	350	1,68	0,801
8 Boş zamanlarımda kitap okumak hoşuma gider.	350	3,88	1,621
9 Okumanın önemli olduğuna inanmıyorum.*	350	1,95	1,012
10 İyi bir okuyucu olabileceğime inanıyorum.	350	4,27	1,452
11 Kitap okumayı gerekli buluyorum.	350	4,37	1,301
12 Okuma kulüplerinin oluşturulmasını istiyorum.	350	4,08	1,243
13 Gazete okumayı gereksiz buluyorum.*	350	2,11	1,147
14 Gazetelerin etki alanının çok geniş olduğuna inanıyorum	350	3,58	1,365
15 Okuma duyguları ifade etme kolaylığı sağlar.	350	4,47	1,254
16 Türk klasikleri okumayı seviyorum.	350	3,84	1,114
17 Yabancı klasikleri okumayı seviyorum.	350	3,88	1,369
18 Kitap okuma insanları ve dünyayı daha iyi anlamamızı etkiler.	350	4,37	1,005
19 Kitap okuma hızlı düşünme alışkanlığı kazandırır.	350	4,55	0,897
20 Okuma zihinsel kapasitemizi artırır.	350	4,40	0,934
21 Okuma hayal dünyamızı geliştirir.	350	4,62	1,281
22 Okuma çok yönlü düşünme becerisi oluşturur.	350	4,61	1,368
23 Kitap okuma analiz, sentez ve yorumlama becerisini geliştirir.	350	4,50	1,148
24 Okuma bilmediğimiz dünyaların kapılarını açar.	350	4,33	1,361
25 Farklı tür kitaplar okumak hayata bakış açımızı etkiler.	350	4,34	1,267
26 Okuma sayesinde geçmişle günümüz arasında bağlantı kurabiliriz.	350	4,19	0,965
27 Gelişigüzel kitap okumam, kitap konusunda seçiciyim.	350	3,86	0,845
28 Okumanın olaylara bakış açımızı geliştirebileceği inancındayım.	350	4,11	1,259
29 Kendime ait bir kitaplığımın olmasını istiyorum.	350	4,44	1,249
30 Okuma becerisinin sınavlardaki başarıyı olumlu yönde etkilediğine inanıyorum.	350	4,48	1,318
.....* : Olumsuz Maddeler			

Ölçek maddelerinin ortalamalarına bakıldığında olumlu ve olumsuz maddelerde genelde üst düzey cevaplar verilmiştir. En düşük ortalama sahip madde “Kitap okumaktan nefret ediyorum” iken en yüksek ortalamaya sahip madde ise “ Okuma hayal dünyamızı geliştirir “ maddesidir.

Tablo 4. Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeğinin Ölçek Boyutlarına Göre Dağılımı

Boyutlar	n	\bar{x}	Yorum
Sevgi	350	3,47	Üst düzey
Alışkanlık	350	3,69	Üst düzey
Gereklilik	350	3,40	Üst düzey
İstek	350	3,89	Üst düzey
Etki	350	4,19	Üst düzey
Yarar	350	4,14	Üst düzey
Kitap Okuma Alışkanlığı Toplam	350	3,8	Üst düzey

3.3. Ölçek Maddelerine Verilen Cevaplara İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin ölçek maddelerine verdikleri cevapların herbirine ait veriler tablolar halinde yer almaktadır.

Tablo 5. Kitap Okumayı Sevmiyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığıl.%
Hiç katılmıyorum	150	42,9	42,9	42,9
Katılmıyorum	96	27,4	27,4	70,3
Kısmen katılıyorum	27	7,7	7,7	78,0
Katılıyorum	42	12,0	12,0	90,0
Tamamen katılıyorum	35	10,0	10,0	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Kitap okumayı sevmiyorum” maddesine 150 kişi hiç katılmıyorum (%42,9), 96 kişi katılmıyorum (%27,4), 27 kişi kısmen katılıyorum (%7,7), 42 kişi katılıyorum (%12,0) ve 35 kişi tamamen katılıyorum (%10) cevaplarını vermiştir.

Tablo 6. Kitap Okuma Alışkanlığım Yok

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	167	47,7	47,7	47,7
Katılmıyorum	102	29,1	29,1	76,9
Kısmen katılıyorum	35	10,0	10,0	86,9
Katılıyorum	20	5,7	5,7	92,6
Tamamen katılıyorum	26	7,4	7,4	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Kitap okuma alışkanlığım yok” maddesine 167 kişi hiç katılmıyorum (%47,7), 102 kişi katılmıyorum (%29,1), 35 kişi kısmen katılıyorum (%10,0), 20 kişi katılıyorum (%5,7) ve 26 kişi tamamen katılıyorum (%7,4) cevaplarını vermiştir.

Tablo 7. Kitap Okumanın Sıkıcı Olduğunu Düşünüyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	172	49,1	49,1	49,1
Katılmıyorum	105	30,0	30,0	79,1
Kısmen katılıyorum	34	9,7	9,7	88,9
Katılıyorum	18	5,1	5,1	94,0
Tamamen katılıyorum	21	6,0	6,0	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Kitap okumanın sıkıcı olduğunu düşünüyorum” maddesine 172 kişi hiç katılmıyorum (%49,1), 105 kişi katılmıyorum (%30,0), 34 kişi kısmen katılıyorum (%9,7), 18 kişi katılıyorum (%5,1) ve 21 kişi tamamen katılıyorum (%6,0) cevaplarını vermiştir.

Tablo 8. Kitap Okumayı Gereksiz Buluyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	172	49,1	49,1	49,1
Katılmıyorum	139	39,7	39,7	88,9
Kısmen katılıyorum	20	5,7	5,7	94,6
Katılıyorum	10	2,9	2,9	97,4
Tamamen katılıyorum	9	2,6	2,6	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Kitap okumayı gereksiz buluyorum” maddesine 172 kişi hiç katılmıyorum (%49,1), 139 kişi katılmıyorum (%39,7), 20 kişi kısmen katılıyorum (%5,7), 10 kişi katılıyorum (%2,9) ve 9 kişi tamamen katılıyorum (%2,6) cevaplarını vermiştir.

Tablo 9. Kitap Okumaktan Nefret Ediyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	200	57,1	57,1	57,1
Katılmıyorum	124	35,4	35,4	92,6
Kısmen katılıyorum	11	3,1	3,1	95,7
Katılıyorum	8	2,3	2,3	98,0
Tamamen katılıyorum	7	2,0	2,0	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Kitap okumaktan nefret ediyorum” maddesine 200 kişi hiç katılmıyorum (%57,1), 124 kişi katılmıyorum (%35,4), 11 kişi kısmen katılıyorum (%3,1), 8 kişi katılıyorum (%2,3) ve 7 kişi tamamen katılıyorum (%2,0) cevaplarını vermiştir.

Tablo 10. İyi Okuyamadığım İçin Okumayı Sevmiyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	185	52,9	52,9	52,9
Katılmıyorum	130	37,1	37,1	90,0
Kısmen katılıyorum	14	4,0	4,0	94,0
Katılıyorum	12	3,4	3,4	97,4
Tamamen katılıyorum	9	2,6	2,6	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“İyi okuyamadığım için okumayı sevmiyorum” maddesine 185 kişi hiç katılmıyorum (%52,9), 130 kişi katılmıyorum (%37,1), 14 kişi kısmen katılıyorum (%4,0), 12 kişi katılıyorum (%3,4) ve 9 kişi tamamen katılıyorum (%2,6) cevaplarını vermiştir.

Tablo 11. Hiç Kitap Okumuyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	195	55,7	55,7	55,7
Katılmıyorum	114	32,6	32,6	88,3
Kısmen katılıyorum	12	3,4	3,4	91,7
Katılıyorum	16	4,6	4,6	96,3
Tamamen katılıyorum	13	3,7	3,7	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Hiç kitap okumuyorum” maddesine 195 kişi hiç katılmıyorum (%55,7), 114 kişi katılmıyorum (%32,6), 12 kişi kısmen katılıyorum (%3,4), 16 kişi katılıyorum (%4,6) ve 13 kişi tamamen katılıyorum (%3,7) cevaplarını vermiştir.

Tablo 12. Boş Zamanlarımda Kitap Okumak Hoşuma Gider

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	21	6,0	6,0	6,0
Katılmıyorum	29	8,3	8,3	14,3
Kısmen katılıyorum	55	15,7	15,7	30,0
Katılıyorum	110	31,4	31,4	61,4
Tamamen katılıyorum	135	38,6	38,6	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Boş zamanlarımda kitap okumak hoşuma gider” maddesine 21 kişi hiç katılmıyorum (%6,0), 29 kişi katılmıyorum (%8,3), 55 kişi kısmen katılıyorum (%15,7), 110 kişi katılıyorum (%31,4) ve 135 kişi tamamen katılıyorum (%38,6) cevaplarını vermiştir.

Tablo 13. Okumanın Önemli Olduğuna İnanmıyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	151	43,1	43,1	43,1
Katılmıyorum	113	32,3	32,3	75,4
Kısmen katılıyorum	53	15,1	15,1	90,6
Katılıyorum	18	5,1	5,1	95,7
Tamamen katılıyorum	15	4,3	4,3	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okumanın önemli olduğuna inanmıyorum” maddesine 151 kişi hiç katılmıyorum (%43,1), 113 kişi katılmıyorum (%32,3), 53 kişi kısmen katılıyorum (%15,1), 18 kişi katılıyorum (%5,1) ve 15 kişi tamamen katılıyorum (%4,3) cevaplarını vermiştir.

Tablo 14. İyi Bir Okuyucu Olabileceğime İnanıyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	13	3,7	3,7	3,7
Katılmıyorum	16	4,6	4,6	8,3
Kısmen katılıyorum	20	5,7	5,7	14,0
Katılıyorum	116	33,1	33,1	47,1
Tamamen katılıyorum	185	52,9	52,9	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“İyi bir okuyucu olabileceğime inanıyorum” maddesine 13 kişi hiç katılmıyorum (%3,7), 16 kişi katılmıyorum (%4,6), 20 kişi kısmen katılıyorum (%5,7), 116 kişi katılıyorum (%33,1) ve 185 kişi tamamen katılıyorum (%52,9) cevaplarını vermiştir.

Tablo 15. Kitap Okumayı Gerekli Buluyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	10	2,9	2,9	2,9
Katılmıyorum	18	5,1	5,1	8,0
Kısmen katılıyorum	8	2,3	2,3	10,3
Katılıyorum	110	31,4	31,4	41,7
Tamamen katılıyorum	204	58,3	58,3	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Kitap okumayı gerekli buluyorum” maddesine 10 kişi hiç katılmıyorum (%2,9), 18 kişi katılmıyorum (%5,1), 8 kişi kısmen katılıyorum (%2,3), 110 kişi katılıyorum (%31,4) ve 204 kişi tamamen katılıyorum (%58,3) cevaplarını vermiştir.

Tablo 16. Okuma Kulüplerinin Oluşturulmasını İstiyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	19	5,4	5,4	5,4
Katılmıyorum	23	6,6	6,6	12,0
Kısmen katılıyorum	40	11,4	11,4	23,4
Katılıyorum	96	27,4	27,4	50,9
Tamamen katılıyorum	172	49,1	49,1	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okuma kulüplerinin oluşturulmasını istiyorum” maddesine 19 kişi hiç katılmıyorum (%5,4), 23 kişi katılmıyorum (%6,6), 40 kişi kısmen katılıyorum (%11,4), 96 kişi katılıyorum (%27,4) ve 172 kişi tamamen katılıyorum (%49,1) cevaplarını vermiştir.

Tablo 17. Gazete Okumayı Gereksiz Buluyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	127	36,3	36,3	36,3
Katılmıyorum	135	38,6	38,6	74,9
Kısmen katılıyorum	37	10,6	10,6	85,4
Katılıyorum	22	6,3	6,3	91,7
Tamamen katılıyorum	29	8,3	8,3	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okuma kulüplerinin oluşturulmasını istiyorum” maddesine 127 kişi hiç katılmıyorum (%36,3), 135 kişi katılmıyorum (%38,6), 37 kişi kısmen katılıyorum (%10,6), 22 kişi katılıyorum (%6,3) ve 29 kişi tamamen katılıyorum (%8,3) cevaplarını vermiştir.

Tablo 18. Gazetelerin Etki Alanının Çok Geniş Olduğuna İnanıyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	40	11,4	11,4	11,4
Katılmıyorum	48	13,7	13,7	25,1
Kısmen katılıyorum	52	14,9	14,9	40,0
Katılıyorum	89	25,4	25,4	65,4
Tamamen katılıyorum	121	34,6	34,6	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Gazetelerin etki alanının çok geniş olduğuna inanıyorum” maddesine 40 kişi hiç katılmıyorum (%11,4), 48 kişi katılmıyorum (%13,7), 52 kişi kısmen katılıyorum (%14,9), 89 kişi katılıyorum (%25,4) ve 121 kişi tamamen katılıyorum (%34,6) cevaplarını vermiştir.

Tablo 19. Okuma Duyguları İfade Etme Kolaylığı Sağlar

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	11	3,1	3,1	3,1
Katılmıyorum	8	2,3	2,3	5,4
Kısmen katılıyorum	10	2,9	2,9	8,3
Katılıyorum	97	27,7	27,7	36,0
Tamamen katılıyorum	224	64,0	64,0	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okuma duyguları ifade etme kolaylığı sağlar” maddesine 11 kişi hiç katılmıyorum (%3,1), 8 kişi katılmıyorum (%2,3), 10 kişi kısmen katılıyorum (%2,9), 97 kişi katılıyorum (%27,7) ve 224 kişi tamamen katılıyorum (%64,0) cevaplarını vermiştir.

Tablo 20. Türk Klasiklerini Okumayı Seviyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	20	5,7	5,7	5,7
Katılmıyorum	27	7,7	7,7	13,4
Kısmen katılıyorum	68	19,4	19,4	32,9
Katılıyorum	109	31,1	31,1	64,0
Tamamen katılıyorum	126	36,0	36,0	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Türk klasiklerini okumayı seviyorum” maddesine 20 kişi hiç katılmıyorum (%5,7), 27 kişi katılmıyorum (%7,7), 68 kişi kısmen katılıyorum (%19,4), 109 kişi katılıyorum (%31,1) ve 126 kişi tamamen katılıyorum (%36,0) cevaplarını vermiştir.

Tablo 21. Yabancı Klasikleri Okumayı Seviyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	15	4,3	4,3	4,3
Katılmıyorum	29	8,3	8,3	12,6
Kısmen katılıyorum	55	15,7	15,7	28,3
Katılıyorum	133	38,0	38,0	66,3
Tamamen katılıyorum	118	33,7	33,7	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Yabancı klasikleri okumayı seviyorum” maddesine 15 kişi hiç katılmıyorum (%4,3), 29 kişi katılmıyorum (%8,3), 55 kişi kısmen katılıyorum (%15,7), 133 kişi katılıyorum (%38,0) ve 118 kişi tamamen katılıyorum (%33,7) cevaplarını vermiştir.

Tablo 22. Kitap Okuma İnsanları ve Dünyayı Daha İyi Anlamamızı Etkiler

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	9	2,6	2,6	2,6
Katılmıyorum	10	2,9	2,9	5,4
Kısmen katılıyorum	14	4,0	4,0	9,4
Katılıyorum	124	35,4	35,4	44,9
Tamamen katılıyorum	193	55,1	55,1	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Kitap okuma insanları ve dünyayı daha iyi anlamamızı etkiler” maddesine 9 kişi hiç katılmıyorum (%2,6), 10 kişi katılmıyorum (%2,9), 14 kişi kısmen katılıyorum (%4,0), 124 kişi katılıyorum (%35,4) ve 193 kişi tamamen katılıyorum (%55,1) cevaplarını vermiştir.

Tablo 23. Kitap Okuma Hızlı Düşünme Alışkanlığı Kazandırır

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	Tamamen katılmıyorum	5	1,4	1,4
Katılmıyorum	Katılmıyorum	5	1,4	1,4
Kısmen katılıyorum	Kısmen katılıyorum	10	2,9	2,9
Katılıyorum	Katılıyorum	101	28,9	28,9
Tamamen katılıyorum	Tamamen katılıyorum	229	65,4	65,4
Toplam	Toplam	350	100,0	100,0

“Kitap okuma hızlı düşünme alışkanlığı kazandırır” maddesine 5 kişi hiç katılmıyorum (%1,4), 5 kişi katılmıyorum (%1,4), 10 kişi kısmen katılıyorum (%2,9), 101 kişi katılıyorum (%28,9) ve 229 kişi tamamen katılıyorum (%65,4) cevaplarını vermiştir.

Tablo 24. Okuma Zihinsel Kapasitemizi Artırır

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	3	0,9	0,9	0,9
Katılmıyorum	6	1,7	1,7	2,6
Kısmen katılıyorum	24	6,9	6,9	9,4
Katılıyorum	131	37,4	37,4	46,9
Tamamen katılıyorum	186	53,1	53,1	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okuma zihinsel kapasitemizi artırır” maddesine 3 kişi hiç katılmıyorum (%0,9), 6 kişi katılmıyorum (%1,7), 24 kişi kısmen katılıyorum (%6,9), 131 kişi katılıyorum (%37,4) ve 186 kişi tamamen katılıyorum (%53,1) cevaplarını vermiştir.

Tablo 25. Okuma Hayal Dünyamızı Geliştirir

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	9	2,6	2,6	2,6
Katılmıyorum	4	1,1	1,1	3,7
Kısmen katılıyorum	15	4,3	4,3	8,0
Katılıyorum	54	15,4	15,4	23,4
Tamamen katılıyorum	268	76,6	76,6	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okuma hayal dünyamızı geliştirir” maddesine 9 kişi hiç katılmıyorum (%2,6), 4 kişi katılmıyorum (%1,1), 15 kişi kısmen katılıyorum (%4,3), 54 kişi katılıyorum (%15,4) ve 268 kişi tamamen katılıyorum (%76,6) cevaplarını vermiştir.

Tablo 26. Okuma Çok Yönlü Düşünme Becerisi Oluşturur

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	5	1,4	1,4	1,4
Katılmıyorum	6	1,7	1,7	3,1
Kısmen katılıyorum	23	6,6	6,6	9,7
Katılıyorum	51	14,6	14,6	24,3
Tamamen katılıyorum	265	75,7	75,7	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okuma çok yönlü düşünme becerisi oluşturur” maddesine 5 kişi hiç katılmıyorum (%1,4), 6 kişi katılmıyorum (%1,7), 23 kişi kısmen katılıyorum (%6,6), 51 kişi katılıyorum (%14,6) ve 265 kişi tamamen katılıyorum (%75,7) cevaplarını vermiştir.

Tablo 27. Kitap Okuma Analiz, Sentez ve Yorumlama Becerisini Geliştirir

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	6	1,7	1,7	1,7
Katılmıyorum	8	2,3	2,3	4,0
Kısmen katılıyorum	32	9,1	9,1	13,1
Katılıyorum	63	18,0	18,0	31,1
Tamamen katılıyorum	241	68,9	68,9	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Kitap okuma analiz, sentez ve yorumlama becerisini geliştirir” maddesine 6 kişi hiç katılmıyorum (%1,7), 8 kişi katılmıyorum (%2,3), 32 kişi kısmen katılıyorum (%9,1), 63 kişi katılıyorum (%18,0) ve 241 kişi tamamen katılıyorum (%68,9) cevaplarını vermiştir.

Tablo 28. Okuma Bilmediğimiz Dünyaların Kapılarını Açar

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	11	3,1	3,1	3,1
Katılmıyorum	15	4,3	4,3	7,4
Kısmen katılıyorum	25	7,1	7,1	14,6
Katılıyorum	94	26,9	26,9	41,4
Tamamen katılıyorum	205	58,6	58,6	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okuma bilmediğimiz dünyaların kapılarını açar” maddesine 6 kişi hiç katılmıyorum (%1,7), 8 kişi katılmıyorum (%2,3), 32 kişi kısmen katılıyorum (%9,1), 63 kişi katılıyorum (%18,0) ve 241 kişi tamamen katılıyorum (%68,9) cevaplarını vermiştir.

Tablo 29. Farklı Tür Kitaplar Okumak Hayata Bakış Açımızı Etkiler

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	7	2,0	2,0	2,0
Katılmıyorum	11	3,1	3,1	5,1
Kısmen katılıyorum	37	10,6	10,6	15,7
Katılıyorum	96	27,4	27,4	43,1
Tamamen katılıyorum	199	56,9	56,9	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Farklı tür kitaplar okumak hayata bakış açımızı etkiler” maddesine 7 kişi hiç katılmıyorum (%2,0), 11 kişi katılmıyorum (%3,1), 37 kişi kısmen katılıyorum (%10,6), 96 kişi katılıyorum (%27,4) ve 199 kişi tamamen katılıyorum (%56,9) cevaplarını vermiştir.

Tablo 30. Okuma Sayesinde Geçmişle Günümüz Arasında Bağlantı Kurabiliriz

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	16	4,6	4,6	4,6
Katılmıyorum	15	4,3	4,3	8,9
Kısmen katılıyorum	28	8,0	8,0	16,9
Katılıyorum	116	33,1	33,1	50,0
Tamamen katılıyorum	175	50,0	50,0	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okuma sayesinde geçmişle günümüz arasında bağlantı kurabiliriz” maddesine 16 kişi hiç katılmıyorum (%4,6), 15 kişi katılmıyorum (%4,3), 28 kişi kısmen katılıyorum (%8,0), 116 kişi katılıyorum (%33,1) ve 175 kişi tamamen katılıyorum (%50,0) cevaplarını vermiştir.

Tablo 31. Gelişigüzel Kitap Okumam, Kitap Konusunda Seçiciyim

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	30	8,6	8,6	8,6
Katılmıyorum	27	7,7	7,7	16,3
Kısmen katılıyorum	52	14,9	14,9	31,1
Katılıyorum	91	26,0	26,0	57,1
Tamamen katılıyorum	150	42,9	42,9	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Gelişigüzel kitap okumam, kitap konusunda seçiciyim” maddesine 30 kişi hiç katılmıyorum (%8,6), 27 kişi katılmıyorum (%7,7), 52 kişi kısmen katılıyorum (%14,9), 91 kişi katılıyorum (%26,0) ve 150 kişi tamamen katılıyorum (%42,9) cevaplarını vermiştir.

Tablo 32. Okumanın Olaylara Bakış Açımızı Geliştirebileceği İncındayım

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	20	5,7	5,7	5,7
Katılmıyorum	25	7,1	7,1	12,9
Kısmen katılıyorum	41	11,7	11,7	24,6
Katılıyorum	74	21,1	21,1	45,7
Tamamen katılıyorum	190	54,3	54,3	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okumanın olaylara bakış açımızı geliştirebileceği incındayım” maddesine 20 kişi hiç katılmıyorum (%5,7), 25 kişi katılmıyorum (%7,1), 41 kişi kısmen katılıyorum (%11,7), 74 kişi katılıyorum (%21,1) ve 190 kişi tamamen katılıyorum (%54,3) cevaplarını vermiştir.

Tablo 33. Kendime Ait Bir Kitaplığımın Olmasını İstiyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	6	1,7	1,7	1,7
Katılmıyorum	11	3,1	3,1	4,9
Kısmen katılıyorum	22	6,3	6,3	11,1
Katılıyorum	93	26,6	26,6	37,7
Tamamen katılıyorum	218	62,3	62,3	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Kendime ait bir kitaplığımın olmasını istiyorum” maddesine 6 kişi hiç katılmıyorum (%1,7), 11 kişi katılmıyorum (%3,1), 22 kişi kısmen katılıyorum (%6,3), 93 kişi katılıyorum (%26,6) ve 218 kişi tamamen katılıyorum (%62,3) cevaplarını vermiştir.

Tablo 34. Okuma Becerisinin Sınavlardaki Başarıyı Olumlu Yönde Etkilediğine İnanıyorum

Cevaplar	f	%	Geç.%	Yığ. %
Hiç katılmıyorum	8	2,3	2,3	2,3
Katılmıyorum	9	2,6	2,6	4,9
Kısmen katılıyorum	17	4,9	4,9	9,7
Katılıyorum	88	25,1	25,1	34,9
Tamamen katılıyorum	228	65,1	65,1	100,0
Toplam	350	100,0	100,0	

“Okuma becerisinin sınavlardaki başarıyı olumlu yönde etkilediğine inanıyorum” maddesine 8 kişi hiç katılmıyorum (%2,3), 9 kişi katılmıyorum (%2,6), 17 kişi kısmen katılıyorum (%4,9), 88 kişi katılıyorum (%25,1) ve 228 kişi tamamen katılıyorum (%65,1) cevaplarını vermiştir.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarını belirlemek için bir ölçek kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik verilerine göre, araştırmaya katılan 350 öğrencinin %42'sini kızlar ve %58'ini erkekler oluşturmaktadır.

Ölçek maddelerine verilen cevaplara bakıldığında, öğrencilerin genel olarak olumlu tutumlar sergilediği görülmektedir. "Kitap okumaktan nefret ediyorum" maddesi en düşük ortalama değere sahipken, "Okuma hayal dünyamızı geliştirir" maddesi en yüksek ortalama değere sahiptir. Bu sonuçlar, öğrencilerin genel olarak kitap okumayı sevdiklerini ve kitap okumanın hayal güçlerini geliştirdiğine inandıklarını göstermektedir.

Ölçek boyutlarına göre yapılan değerlendirmede, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının genel olarak üst düzeyde olduğu görülmektedir. Sevgi, alışkanlık, gereklilik, istek, etki ve yarar boyutlarında ortalamalar yüksek bulunmuştur. Bu da öğrencilerin kitap okumaya yönelik pozitif duygular beslediklerini, kitap okumayı bir alışkanlık haline getirdiklerini, kitap okumanın gerekliliğine inandıklarını ve kitap okumanın kendilerine birçok yarar sağladığını düşündüklerini göstermektedir.

Bu araştırmanın sonuçları, ortaokul öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının genel olarak olumlu olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrencilerin kitap okumayı sevdiğini, kitap okumanın hayal güçlerini geliştirdiğine inandıklarını ve kitap okumanın kendilerine birçok yarar sağladığını düşündüklerini göstermektedir. Bu durum, kitap okumanın öğrencilerin duyu ve düşünce dünyasında önemli bir yer edindiğini ve kişisel gelişimlerine katkı sağladığını göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının üst düzey olduğu belirlenmiştir. Sevgi, alışkanlık, istek, gereklilik, etki ve yarar boyutlarında ortalamalar yüksek bulunmuştur. Bu durum, öğrencilerin kitap okumaya karşı olumlu duygular beslediklerini, kitap okumayı bir alışkanlık haline getirdiklerini, kitap okumanın gerekliliğine inandıklarını ve kitap okumanın kendilerine birçok fayda sağladığını düşündüklerini göstermektedir. Bu tutumlar, öğrencilerin kitap okumayı isteyerek ve istekli bir şekilde yapma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bu bulgular, okullar, öğretmenler ve aileler için önemli sonuçlar sunmaktadır. Okullar ve öğretmenler, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarını teşvik etmek ve geliştirmek için çeşitli stratejiler uygulayabilirler. Öğrencilere kitap okumayı sevdirecek etkinlikler düzenlenebilir, okuma kulüpleri oluşturulabilir ve kitaplarla ilgili etkinlikler düzenlenebilir. Ayrıca, öğretmenler ve aileler birlikte çalışarak, öğrencilerin kitap okumaya olan ilgilerini ve motivasyonlarını artıracak ortamlar oluşturabilirler. Kitaplarla ilgili tartışmalar yapılabilir, öğrencilere kitap önerileri sunulabilir ve okuma alışkanlığının önemi vurgulanabilir.

Bu araştırma, kitap okuma alışkanlığının genç nesiller üzerindeki olumlu etkilerini vurgulamaktadır. Kitap okuma, dil becerilerini geliştirme yanı sıra genel kültürü artırma, empati yeteneğini güçlendirme, yaratıcılığı destekleme ve öğrenmeyi teşvik etme gibi birçok fayda sağlamaktadır. Öğrencilerin kitap okuma alışkanlığını geliştirme sürecine katkıda bulunmak, onların bilgi dünyasının genişlemesine yardımcı olacak ve gelecekte başarılı bireyler olmalarını destekleyecektir.

Bununla birlikte, araştırmanın sınırlamaları da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çalışma sadece belirli bir ortaokul öğrenci grubu üzerinde yapılmıştır ve sonuçlar genelleştirilebilirlik açısından sınırlı olabilir. Ayrıca, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarıyla ilgili detaylı faktörleri ve etkileyen değişkenleri inceleyen daha kapsamlı araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

5. ÖNERİLER

Okuma alışkanlığı, bireylerin yaşam boyu öğrenme sürecinde kendilerini geliştirmelerini sağlar ve düşünce dünyalarını zenginleştirir. Bu nedenle, toplumun okuma kültürünü geliştirmek için ilkökul ve ortaokul yıllarında okuma alışkanlığının kazandırılması büyük önem taşır. Okumanın değeri ve faydaları hakkında farkındalık yaratılmalı, kitapların ve okuma ortamlarının çocuklara sunulması teşvik edilmelidir.

Okul ve öğretmenler de okuma kültürünün oluşması sürecinde büyük bir rol oynar. Öğretmenler, sınıfta düzenli olarak okuma etkinlikleri düzenleyebilir, öğrencilere çeşitli kitaplar ve yazılı materyaller sunabilir ve okuma becerilerini geliştirmek için çeşitli stratejiler uygulayabilirler. Okul kütüphanesi ve sınıf kütüphanesi gibi kaynakların zengin olması da öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmasını destekler.

Öğrencilere düzenli okuma saatleri belirlemek, kitap okuma alışkanlığını güçlendirmek için önemli bir adımdır. Her gün belirli bir süre kitap okumaya ayrılması, bu alışkanlığın oturmasına yardımcı olacaktır.

Okullarda veya mahallelerde kitap kulüpleri oluşturmak, öğrencilerin bir araya gelerek kitaplar hakkında tartışmalar yapmasını ve birbirlerini motive etmelerini sağlar. Kitap kulüpleri, kitap okuma deneyimini daha keyifli hale getirebilir.

Öğrencilere ilgi çekebilecekleri kitapları önermek ve çeşitli türde kitaplar sunmak, kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine katkı sağlar. Farklı ilgi alanlarına uygun kitaplar önermek, öğrencilerin okumayı daha cazip hale getirir.

Okullarda veya topluluklarda kitap okuma yarışmaları ve etkinlikleri düzenlemek, öğrencilerin kitaplara olan ilgisini artıracaktır. Ödüllendirme sistemi de kullanılabilir.

Teknolojiyi kitap okuma alışkanlığını desteklemek için kullanmak da etkili bir yöntem olabilir. Öğrencilere dijital kitaplar, sesli kitaplar veya e-kitaplar sunmak, teknolojiye ilgi duyan öğrencilerin okuma alışkanlığını teşvik edebilir.

Okullar ve aileler, öğrencilere kütüphaneleri aktif bir şekilde kullanmaları için teşvik etmelidir. Kütüphaneler, kitapların ücretsiz olarak erişilebileceği ve çeşitli kaynakların bulunduğu önemli mekânlardır.

KAYNAKÇA

- Aksoy, T. (2018). *Okuma alışkanlığının temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sınavına etkisi*. [Yüksek lisans tezi], Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akyol, H. (2003). *Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi.*, Gündüz Eğitim Ve Yayıncılık.
- Baki, Y. (2019). 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin okuma kaygılarının Türkçe dersine ilişkin tutumları üzerindeki etkisinde sınıf düzeyinin ve cinsiyetin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 218-241.
- Demirel, Ö. (1999). *Türkçe Öğretimi*. Pegem A Yayınları.
- Durualp, E., Durualp, E. ve Çiçekoğlu, P. (2013). 6-8. sınıftaki öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 159-174.
- Gömlüksiz, M.N. (2004). Geleceğin öğretmenlerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 185-195.
- Güneş, F. (2009). Türkçe Öğretiminde Günümüz Gelişmeleri ve Yapılandırıcı Yaklaşım/The New Developments In Teaching of Turkish and Constructivist Approach. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 1-21.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri* (Geliştirilmiş 11. Baskı). Tekışık Web Ofset.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademi Yayıncılık.
- Katranacı, F. (2019). *Ortaokul 5. sınıf öğrencilerine uygulanan okuma etkinliklerinin öğrencilerin okuma alışkanlıklarına etkisi*. [Yüksek lisans tezi], Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis.
- Koç, S. & Müftüoğlu, G. (2008). *Dinleme ve okuma öğretimi*. AOF. www. aof. anadolu. edu. tr/kitap. IOLTP/2277/unite04. pdf
- Körkuyu, S. (2014). *Okuma kültürü edindirme sürecini etkileyen temel değişkenlerin incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi], Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Manguel, A. (2010). *Okumanın Tarihi*. (çev. Füsün Elioğlu). Yapı Kredi.
- Öztürk, D. S., & Aksoy, E. (2016). İlköğretim Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına İlişkin Veli Görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 562-591.
- Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N., & Aslantürk, U. E. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma İlgi Ve Alışkanlıklarının Karşılaştırılması (Adnan Menderes ve Uludağ Üniversiteleri Örneği). *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 457-480.
- Tazebay, A. (1995). *İlkokul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin okuma becerilerinin okuduğunu anlamaya etkisi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi] Hacettepe Üniversitesi.
- Ungan, S. (2008). Okuma alışkanlığımızın kültürel altyapısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 218-228.
- Witrock, M. C. (1981). Reading comprehension. *Neuropsychological and cognitive processes in reading*, 229-259.
- Yılmaz, B. (1993). *Okuma Alışkanlığında Halk Kütüphanelerinin Rolü*. Kültür Bakanlığı, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Yayınları.